

Ганна Калініна – аспірантка Інституту педагогіки НАПН України, магістр державного управління за спеціальністю «Електронне урядування», спеціаліст із «Правознавства», Київ, Україна.
Коло наукових інтересів: державне управління освітою, менеджмент у сфері освіти, державно-громадське управління освітою, специфіка комунікацій й відносин у цифровому суспільстві.

✉ karol2017km@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9404-9278>

УДК:304:305+37:4.004

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-1-53-64>

АСЕКСУАЛЬНІСТЬ ЯК УСВІДОМЛЕНА ОСОБИСТА ІДЕНТИЧНІСТЬ

«Етичні чесноти суспільства найкраще визначити через ставлення до своїх етнічних, релігійних і сексуальних меншин»

Еріксен, 2016

Анотація. У статті розкрито сутність понять «асексуал» і «асексуальність» як усвідомлена особиста ідентичність, що повністю або частково виключає наявність сексуального потягу в послідовників руху, охарактеризовано їх життєву позицію щодо романтичних стосунків, сексуальних відносин і створення сім'ї в цілому. Наведено визначення понять «антисексуал», «целібат» або «обітниця безшлюбності» та подано відмінності між ними. Акцентовано увагу, що асексуальна гендерна ідентичність і феномен асексуальності не набули достатнього наукового пояснення за результатами досліджень не лише у сферах біології, соціології, лінгвістики, культурології, а й сексології й психології сексуальності й практично не представлено у контексті сексуальної культури та сприйняття цього феномена в суспільстві. Наявність і виникнення моральних догм, стереотипів, пересторог і домислів, які сьогодні поширені щодо цього питання, як у реальному світі, так і на теренах інтернету базовані на неповноті доступно-роз'ясненої інформації й певною мірою суб'єктивності сприйняття феномену асексуальності на рівні інтуїції, асоціацій, міфів, табу і переконань. Асексуальний спосіб життя ніколи не розглядався як можлива альтернатива просексуальному, а швидше як випадання зі сталої «норми», аномалія чи взагалі хвороба. Тому асексуальність нерідко заперечують, замовчують або знецінюють, та питання є для дискусійним. Окрім того, офіційних статистичних даних щодо кількості послідовників руху асексуалів в Україні наразі немає.

Ключові слова: асексуальність, асексуали, сексуал, просексуал, антисексуал, «невидима орієнтація», гендерна ідентичність, сексуальна ідентичність, шлюбний союз без сексу, шлюбний союз без дітей, целібат, безстатевий стиль життя, четвертий вид гендерної ідентичності людини.

Постановка проблеми. Актуалізація питання необхідності сексуального просвітництва дітей відбулася ще в 1907 році завдяки Зігмунду Фройдю, відомому фахівцеві у галузі сексології (Фройд, 2018). У статті «Статеве просвітництво дітей» він зазначав, що діти й молодь завжди

будуть цікавитися цією темою, й ненадання їм інформації з цього питання є алогічним. В іншій науковій праці «Три нариси з теорії сексуальності» (Фройд, 2008) він доводить, що сексуальність є невід’ємною частиною людини з народження та не схожа на зрілу форму сексуальності. Процес статевого виховання розпочинається також із народження й продовжується упродовж життя кожної людини. Тому батьки/родичі, вчителі/наставники, друзі, а також середовище, яке оточує дитину, відіграють важливу роль у статевому вихованні та у формуванні й розвитку сексуальної культури. А знання та ставлення до сексуальності людина змінює під впливом різних факторів довколишнього світу, виходячи за межі власних думок, почуттів, уявлень особистості. Тому, на думку вченого, спроби ще з малечку дізнатися якомога більше з цього питання, а згодом зрозуміти природню біологічну й соціальну сутність сексуальності є нормальним процесом пізнання себе та навколишнього середовища (Феномен людської сексуальності, 2010) у парапубертатному періоді розвитку сексуальності, коли дитина починає пізнавати своє тіло й усвідомлювати свою приналежність до статі.

Варто зазначити, що за часів Першої та Другої світових воєн, а також у післявоєнний період питання сексуальної просвіти дітей було не на часі, а ж допоки не відбулася сексуальна революція. У Західних країнах її активна фаза припала на 1960–1970-ті роки ХХ століття. Сексуальна революція була значним фактором, який вплинув на трансформаційні процеси змін свідомості й сприйняття людей по всьому Світові щодо понять сексуального контексту.

Секс, сексуальна культура, сексуальність, сексуальна ідентичність, статева поведінка, сексуальні стосунки, сексуальні дозволи та обмеження (сексуальні відносини до шлюбу, публічні прояви романтичних стосунків (обійми й поцілунки) стали значно більшою мірою особистою справою кожного, ніж було до цього часу. «Сексуальне визволення» все ж ширилося світом, але повільно, із багатьма особливостями залежно від культури, традицій, звичаїв кожної країни. Наприклад, країни Сходу чи радянський союз (відома усім фраза: «У рс – сексу немає»), виразно окреслювала ставлення більшості людей до цього питання, в Україні також, бо вона сімдесят п’ять років перебувала в рс).

Після падіння «Залізної завіси», а також завдяки іншим світовим трансформаційним процесам ХХ століття – глобалізація, урбанізація, розвиток засобів зв’язку й комунікації та передачі інформації, зокрема мережі «Інтернет»; зміна поглядів на традиції, звичаї та норми поведінки; інноваційні «прориви» у науково-технічній діяльності людини, медицині, біоінженерії та ін. – Україна поступово долучилася до світових трендів економічної та соціокультурної сфер життєдіяльності людей. Теми вільного прояву сексуальності й сексуального самовираження також не залишилися осторонь і доволі швидко «влилися» в масову культуру нашої країни десь із початком 2000-х років. Сприяла цьому й швидка та активна діяльність світових ЗМІ та різноманітних месенджерів, завдяки яким людська сексуальність стала трендом, а усі людські потреби й задоволення були перетворені на товар, винесений на світовий Marketplace для успішного продажу.

Сьогодні – це час посилення цінностей індивідуалізму та гедонізму, який давно асоціюється з «культу» людського тіла. Він проявляється через шалену пропаганду спорту й здорового способу життя, через нав’язливу рекламу революційних косметичних засобів для догляду за тілом, через маніакальну манію здоров’я, підкріплену отриманням безперервних естетичних, косметичних і косметологічних (медичних) послуг (контурна пластика губ, біоревіталізація, ботулінотерапія тощо, <https://life.rayon.in.ua/news/624202-top-10-kosmetologichnikh-protsedur-yakidopomozhut-pokrashchiti-stan-shkiri-i-zupiniti-protsesi-starinna>), й вживанням різноманітних рослинних препаратів, БАДів, вітамінів, гомеопатичних засобів та ін. Водночас акцентується саме на вживанні/ споживанні цих препаратів/процедур, а не на їх якості й реальній потребі/ користі/ безпеці від їх застосування.

Сучасні маркетологи зазначають, що тіло – вже давно товар, що виставляється на ринку сексуальних і гендерних обмінів як засіб капіталізації свого успіху, щастя, любові або примітивної похоті. Людина доглядає за своїм тілом, так як його краса, стрункість, доглянутість є сьогодні знаком престижу, знаряддям у статусній конкуренції.

Сучасний інтернет-простір ушент заповнений інформацією про «секс» та все, що з ним пов'язано. І ця інформація доступна кожному, і, фактично, без обмежень або ж ці обмеження можна «обійти». При цьому джерела й достовірність інформації, що є у вільному доступі, не завжди викликають довіру. Отже, гіпотетично припускаємо, що сексуальність є одним із трендів цього століття, пов'язаних із проявом задоволення й статевого потягу і звабленням, якою маніпулюють, і заманюють, на якій вибудовують, підтримують й зберігають стосунки, моделі поведінки й дії, рекламу й маркетинг.

Тож тоді логічною буде постановка низки запитань, які є важливими для розгляду феномену сексуальності й асексуальності в їх бінарному зв'язку, і висвітлення порушеної тематики в цій статті в ракурсі сексуальної освіти, сексуального й статевого виховання. Чи треба сьогодні говорити з дітьми про секс? З якого віку? Чи потрібні уроки статевого виховання для школярів в Україні? Чи потрібно дітям надавати правдиві, повні та актуальні знання з сексуального виховання? Або краще, щоб діти самі отримували інформацію щодо сексу, сексуального виховання з різноманітних джерел інформації (самостійний пошук інформації в мережі інтернет, батьки чи родичі, однолітки, «вулична просвіта» тощо)?

Безперечно – так, бо кожна дитина в Україні має отримувати достовірно наукові й актуальні знання з сексуальної освіти, що передбачає відомості про більшість аспектів сексуальності людини не тільки в лоні сім'ї, але й у межах повного циклу шкільного навчання. Ненадання чи замовчування інформації школярам щодо сексу, сексуальності людини, статевого акту, репродуктивного здоров'я, незапланованої вагітності, хвороб, які передаються статевим шляхом, контрацепцію, сексуального насилля, сексуальні орієнтації прищеплює архаїчні норми сексуальної поведінки, знижує рівень їх сексуальної освіти та нівелює наслідки й відповідальність дітей за своє життя в майбутньому.

До речі, сучасні українські психологи (Радченко, 2021) також зазначають, що «розуміння гендерної ідентичності починає з'являтися приблизно у віці від 3 до 7 років, коли відбувається усвідомлення власного «Я», яке виявляється в контексті взаємодії з соціумом та просто пізнання себе» (Феномен людської сексуальності, 2010). Наприклад, психологиня М. Диденко зазначає, що *«формування сексуальної орієнтації є індивідуальним процесом у кожної дитини. Вона [сексуальна орієнтація] проявляється через емоційний потяг, який поступово може переходити в сексуальний. Йдеться не про секс, а просто про потяг. Сексуальність – це дуже широке поняття. Це про прояви, фантазії, експерименти. А секс – це одна з форм сексуальності. Саме тому найчастіше дитина про свою сексуальну орієнтацію замислюється в підлітковому віці – у середньому у 14–16 років, проте може бути й раніше, адже все залежить від періоду статевого дозрівання»* (Цитовано за: Радченко, 2021).

Акцентую, що питання необхідності сексуальної освіти для українських школярів та молоді обговорювалися в інформаційному просторі нашої країни ще до 24 лютого 2022 року, але все ж таки залишалися риторичними. Однак, уже на початку лютого 2023 року на сайті Президента України була зареєстрована петиція щодо обов'язкового статевого виховання у школах й ЗВО України (<https://petition.president.gov.ua/petition/179600>, дата оприлюднення: 09 лютого 2023 р.), яка була розглянута В. О. Зеленським, пропозиції викладені в петиції направлені до КМУ для опрацювання. Тож, можна сказати, що в Україні ставлення до питання необхідності впровадження обов'язкового статевого виховання в систему освіти України точно змінюється в позитивний бік.

Але остаточним поштовхом до переосмислення цієї проблеми стала російсько-українська війна, що змусила багатьох українців залишити Україну (практично 7,8 мільйонів – людей, приблизно 1,2 тисяч з яких діти різного віку) та знайти тимчасовий прихисток у країнах ЄС, Канаді, США, Австралії, Нової Зеландії й багатьох інших (Хаміна, 2023). На території країн ЄС діти з 3-х років обов'язково повинні відвідувати школу.

На території країн ЄС діти з 3-х років обов'язково повинні відвідувати школу. Зрозуміло, що системи освіти ЄС та України здебільшого схожі – обидві ґрунтуються на демократичних засадах та принципах рівного доступу до якісної освіти, але ж змістове наповнення кожного предмету, як

і кількість обов'язкових для вивчення дисциплін – значно різняться. Наприклад, у Великобританії SRE – дисципліна про секс і стосунки (SRE є сучасною програмою сексуальної освіти, що замінила менш ефективну стару програму), стала обов'язковою для вивчення (за згодою батьків) у школах усіх типів власності з 2017 року. При цьому діти розпочинають вчитися будувати здорові й успішні стосунки в ігровій формі вже з 4-х років. До речі, Великобританія довгий час залишалася лідером в ЄС за показниками підліткової вагітності, а завдяки успішному провадженню уроків сексуальної освіти цей показник значно знизився (Константинова, 2021).

Обов'язково слід акцентувати на тому, що в Україні демографічна криза розпочалася ще до російсько-української війни. Наприклад, в 2021 році в країні народилося 270 000 тисяч дітей, але загальна смертність становила півмільйона людей. Водночас на другий рік повномасштабного вторгнення росії ця криза поглибилася, а точніше, на думку багатьох українських фахівців – Україна стоїть на порозі демографічної катастрофи: окрім маленької народжуваності (зменшилася на 1/3 за два роки), додалася ще й міграція українців за кордон, а також втрати наших захисників і захисниць на полі бою (офіційна інформація про кількість загиблих – відсутня), а тим героям, які зараз на фронті боронять українські землі – не до поповнення родин (<https://www.youtube.com/watch?v=dAzIj7st7fc&t=61>). До цього варто додати економічну кризу, зниження купівельної спроможності українців, відсутність стабільності й безпеки тощо. Треба розуміти, що після Перемоги, коли настане Мир – відразу ці негативні чинники не зникнуть, й будуть певний час присутні в житті українців. Тому в майбутньому, при складанні реалістичного демографічного прогнозу приросту населення для нашої країни ученим-демографам треба обов'язково враховувати кількість українців, які належать до таких сучасних феноменів, як: «чайлдфрі», «чайлдхейтерів», «чайлдлісс» (Малюга М. М., Калініна Г. М., 2019), «сінглтонів» (Калініна Г. М., Малюга М. М., 2020) та «асексуалів».

У зв'язку із викладеним, у межах цієї статті пропонуємо розглянути сучасний феномен – асексуальності, проблематика якого в наш час фактичного насадження «культу сексуальності» є соціально значущою, актуальною для розгляду й такою, що завжди зацікавлює людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для України феномен асексуальності є фактично новим соціокультурним явищем, що знайшло прояв лише у 2006–2007 роках під час спілкування в різних тематичних інтернет-ком'юніті, блогах, форумах, групах, соціальних мережах. З того часу, й до сьогодні, в Україні асексуалами не було організовано та проведено жодних публічних мирних зібрань – маршів рівності або «прайд-парадів» на свою підтримку. Всю інформацію про зазначений рух сьогодні можна знайти в мережі, наразі інформації значно більше, ніж 13 років тому. Це поодинокі публіцистичні статті в електронних виданнях, інтерв'ю окремих представників руху асексуалів, деякі приватні дослідження, офіційні опитування та статистичні дані. Так, Е. Богард розкриває важливі нюанси феномену асексуальності (Богарт, 2012); Е. Ебботт зазначає про притиски асексуалів, які проявляються у приховуванні свого життєвого вибору від суспільства (Ебботт, 1999); О. Каплун перераховує власні атрибути асексуалів (Каплун, 2021); Л. Оуен наводить та детально описує різні типи асексуалів (Оуен, 2019). Однак офіційних системних досліджень цього феномену ні у світі, ні в Україні поки що не проводилося. Тож феномен асексуалів є новим напрямом розгляду, який є недостатньо вивченим та потребує значного розгляду й уваги.

Виклад основного матеріалу. Питанням сексуальності, сексуального самовираження, сексуальної культури, сексу – людство завжди приділяло належну увагу й завжди цікавило. Інстинкт продовження роду напевне вийшов на перший план після того, як *homo sapiens* успішно забезпечили усі функції для своєї життєдіяльності, завдяки чому інстинкт самозбереження став менш актуальним. Ці теми є актуальними упродовж усього цивілізаційного розвитку людства та відіграють важливу роль у особистій поведінці людини, творчості та кар'єрі, формують ставлення, взаємовідносини, стосунки із соціумом тощо. Напевне тому для переважної більшості прихильників сталої, традиційної сім'ї тобто для просексуалів (*люди, яким сексуальні відносини цікаві та приносять задоволення*) асексуали існують, але повноцінно не живуть.

Одне із перших визнань асексуалів відбулося у 1948 році в рамках створеної першої методики оцінки людської сексуальності – The Kinsey Scale (Kinsey Institute Indiana University). Автор цієї методики Альфред Кінсі оцінював людську сексуальність за критеріальною шкалою від 0 до 8 (від стовідсоткових гетеро- до стовідсоткових гомосексуалів із бісексуалами посередині). Зрозуміло, що світ змінився та з того часу з'явилась величезна кількість орієнтацій/ідентичностей, які за цією шкалою відобразити вже неможна.

Сам термін «асексуальність» з'явився порівняно недавно, у 2001 році, завдяки Майклу Дору, який охарактеризував свої відчуття як протилежність сексуальності. Офіційно асексуальність трактується як визначення або самовизначення людей, які не відчувають статевого потягу, а відсутність сексуальної орієнтації є одним із її нових варіантів поряд із гетеросексуальністю, гомосексуальністю й бісексуальністю. Також асексуальність не варто ототожнювати з фізичною нездатністю до статевого акту: еректильна дисфункція (імпотенція) та гіпоактивний розлад сексуального бажання (фригідність). Тож асексуали – люди, послідовники багатогранного руху, які фізіологічно не відчувають сексуального потягу.

До речі, асексуальність зовсім не нове явище, оскільки в історії можна знайти достатню кількість прикладів, коли люди вели асексуальний спосіб життя, хоча зовсім не ідентифікували себе як асексуали. Наприклад, за окремими ознаками та свідченнями їх сучасників, асексуалами були такі видатні постаті минулого: Арістотель, Мікеланджело, Леонардо да Вінчі, Людвиг ван Бетховен, Ф. Ніцше, І. Кант, Г.Х. Андерсен, Ф. Шопен, М. Гоголь, Ф. Кафка, Б. Шоу, Н. Тесла («Без солодкого: хто такі асексуали», 2017), щодо відомих людей сучасності, то це письменники Дж.М. Баррі (автор всесвітньовідомої дитячої казки «Пітер Пен») та К. Х'юм (один із засновників детективного жанру), М. Кобабе (Клайн, 2021), співачка С. Отемн, телеведучий Т. Ганн, репер М. Скінерр (The Streets) («Без солодкого: хто такі асексуали», 2017), співачка М. Сайрус та ін.

Важливо також відразу усвідомити відмінність між *утриманням від сексу* через релігійні чи інші причини, як-то celibat або обітниця безшлюбності, за наявності статевого/сексуального потягу це не асексуальність. Не треба ототожнювати асексуальність та антисексуальність, бо останній термін – це назва руху проти всіх форм сексуальності. Різниця в тому, що антисексуали статевої потяг відчувають, але вважають, що секс є різновидом залежності та наркоманії (наркотикима виступають опіодні нейропептиди, які виробляються самим організмом), що призводить до негативних наслідків на фізичному, моральному, соціокультурному та інших рівнях, через що антисексуали фактично повністю відмовляються від сексуальних стосунків. Саме тому завдяки схожості термінів «асексуальність» й «антисексуальність», а також через незначну роз'яснювальну інформацію про рух асексуальності та його послідовників, асексуали в суспільстві стали швидко сприйматися негативно та вважатися більш дегуманізованими людьми або «людьми-машинами».

Але як зазначають асексуали в багатьох своїх інтерв'ю, людина, що обрала асексуальний спосіб життя, не є повним відлюдником, неконтактною особою чи людиною-соло (сінглтон) (Калініна, Малюга 2020). Відмінностей між асексуальними людьми та просексуалами в соціальному житті немає.

Асексуал, як і будь-яка інша людина, може бути екстравертом або інтровертом, і формувати своє коло спілкування з людьми (будь-то дружба чи приятелювання або романтичні стосунки в залежності від свого темпераменту, характеру, інтересів, здібностей та потреб). Але при цьому, здебільшого, асексуали можуть взагалі не відчувати сексуального потягу до інших людей. Саме тому сексуальна привабливість, чуттєва поведінки, що привертає увагу та сприйняття тіла як об'єкта бажання їм невластиві. Тобто, у відносинах асексуалам властиві чуттєво-романтичний потяг й інтелектуальний інтерес без фізичного потягу (Я не хочу сексу: говоримо про асексуальність, 2018).

Однак, при цьому асексуальність багатогранна, оскільки існує багато типів асексуалів, і у кожного з них своє ставлення до сексу. Наприклад, деякі з асексуалів відчувають відразу та огиду навіть від самої думки про секс, інших фізична близькість загалом не цікавить, хтось полюбляє просто обійматися, а хтось має інтимні відносини, але переважно лише заради партнера.

Тому, залежно від сприйняття сексуального потягу, з відкритих інформаційних джерел виокремлено різні типи асексуалів:

- *Романтики або гоморомантики*. Романтичні асексуали, які не відчують сексуального потягу, але відчують романтичні почуття («платонічну любов»), а деякі з них допускають петінг (ан. petting). При цьому вони можуть бути гетероромантиками, гоморомантиками або біромантиками (Оуен, 2019).
- *Панромантики* (від дав.-гр. Πάν, *pan* все і лат. *Sexus* – стать) або *омніромантики*. Люди, які відчують романтичний потяг до інших людей, незалежно від їхньої статі та сексуальної орієнтації (Оуен, 2019).
- *Аромантики*. Зовсім не відчують романтичного/сексуального потягу та почуттів. Деякі з них не сприймають жодних дотиків до себе. Аромантикам значно простіше взагалі не комунікувати з іншою людиною, бо сам факт необхідності навіть простого спілкування викликає панічні атаки та подекуди появу психосоматичних захворювань. Зрозуміло, що фізична близькість для таких людей є нестерпною та непотрібною. Також аромантичні асексуали можуть або визнавати для себе можливість дружби, або відкидати прихильність до людей загалом, зокрема, й до членів своєї сім'ї та батьків (Кіреєва, 2022).
- *Трансромантики* відчують романтичний потяг до людей, з невизначеною статтю, тобто романтичний потяг до трансгендерів чи інтерсексуалів.
- *Напівасексуали або деміромантики*. Зазвичай не цікавляться сексуальними відносинами, але після формування близького емоційного зв'язку з партнером можуть стати романтичними та відчувати сексуальний потяг (Фід, 2024).
- *Грейасексуали/грейсексуали* (ан. «gray asexuality») або *сірі асексуали*. Люди, які знаходяться десь посередині між «просексуальним» і «асексуальним» уподобаннями. Вони більшою мірою схильні до впливу настрою: можуть відчувати сексуальний потяг тільки в певних обставинах. Їхнє лібідо істотно слабше, ніж у просексуалів, або має періодичний характер. При цьому грейасексуали можуть бути як гетеро-, так і гомо- або бісексуальної орієнтації. Ніхто, окрім грейасексуалів, не відчуває інтересу до сексу, але деякі готові займатися ним, за умови, що фізична близькість важлива для партнера. Тому гоморомантики та грейасексуали відчують усе ж менше проблем із просексуалами, бо їхні відносини більше схожі на звичні та уможлиблюють обійми, поцілунки та пестощі.

До речі, в мережі вже з'являються онлайн тести, наприклад, тест: «Наскільки ти асексуальний/льна?» (<https://bit.ua/2020/04/asexuality/>), які допомагають визначити власну сексуальну ідентичність.

Однак, не зважаючи на те, що деякі вчені (наприклад, Е. Богарт) припускають, що асексуальність зовсім не новий феномен для людства, а кількість асексуалів варіюється від 1,5% до 5% від усіх людей планети, все ж нерозуміння та засудження - типова реакція на спробу асексуалів відкрито заявити про себе чи вийти із «кризи» ідентичності. На жаль, навіть за 20 років сучасне суспільство належно не сприйняло таких людей, і одним із підтверджень цьому є те, що лікарі здебільшого схильні вважати асексуальність відхиленням «від норми».

Наприклад, сексологи досі не дійшли до спільної думки щодо асексуальності. Так більшість фахівців вважає, що асексуали – люди з низьким лібідо або з психосексуальним та статевим розладами. З такою точкою зору вкрай незгодні асексуали, акцентуючи на тому, що відмінність зазначених людей від асексуалів у тому, що відсутність інтимних стосунків та самого «бажання» взагалі не турбує останніх, а в перших часто пов'язана з наявними проблемами здоров'я й потребує медичного втручання та лікування (Урок сексуальної освіти: Хто такі асексуали? 2023).

Але навіть попри те, що асексуальність не входить до відомої Міжнародної класифікації хвороб 10-го (<https://icd.who.int/browse10/2019/en>) й 11-го (<https://icd.who.int/browse11/l-m/en/>) переглядів (найбільш повних і систематизованих переліків визнаних доказовою медициною хвороб і станів), у більшості працівників системи охорони здоров'я все ж сформувався стійкий стереотип про патологічну природу асексуальності. Незважаючи на такі стереотипи, офіційних

свідчень про те, що асексуальність є захворюванням або новим психічним відхиленням немає. Більшість психологів відзначають, що переважно в усіх асексуальних людей не виявлено жодних відхилень від норми. І в минулому більшість з цих людей не мають важких травм психіки чи поганих спогадів на сексуальному підґрунті. Наприклад, людина, яка пережила насильство або має певні психологічні проблеми, може бути асексуалом від народження, а не внаслідок зазначених ситуацій. Тобто між вибором асексуальності й психофізичними особливостями нашого тіла немає причинно-наслідкового зв'язку, принаймні поки це не виявлено та не підтверджено жодними дослідженнями.

З таким твердженням погоджується професор медичних наук і психології університету Брока в Канаді – Ентоні Богарт, який почав вивчати питання асексуальності з 1994 року.

У 2004 році професор Е. Богарт у науковій праці «Асексуальність: поширеність і супутні фактори. Дані випадкової вибірки по країні» припустив, що кількість асексуалів становить 1,5% від всіх людей на планеті. Такі висновки він зробив спираючись на проведені опитування в різних країнах. Наприклад, у Великобританії в 1994 році були проведені досить масштабні емпіричні дослідження, у яких взяли участь 18 тис. дорослих британців. Ці дослідження показали, що 0,4–1% респондентів «взагалі ніколи не відчували сексуального потягу ні до кого», це дало змогу зробити висновок, що асексуали становлять близько 1% населення Великобританії, причому 70% з них – жінки. Автор дослідження також зазначив, що асексуальність може бути поширена нітрохи не менше, ніж гомосексуальність, тому справжня цифра значно перевищує показник дослідження – 1% (Паркін, 2016). Окрім цього, канадський експерт вважає, що людей, які відчують себе щасливими, не потребуючи при цьому сексуального контакту, у світі більше 60 мільйонів, але точної цифри їх кількості наразі немає, адже офіційні дослідження цього питання в жодній країні не проводяться.

У своїй книзі «Намагаючись зрозуміти асексуальність» (Understanding Asexuality) (Bogaert, 2012) Е. Богарт розкрив важливі нюанси цього феномену:

1. Асексуальність це не утримання і воно не є целібатом.
2. Бути асексуалами не є захисною реакцією психіки на травму, насилля або негативний сексуальний досвід наприклад, перший статевий досвід та ін.).
3. Асексуальність часто проявляється вже в ранньому віці та не залежить безпосередньо від методики виховання дітей (Цитовано за: Семенова, 2018).

Як уже зазначалося вище, 2001 рік можна вважати відправною точкою для «виходу» поняття «асексуальність» в офіційний публічний простір соціального життя людей, також саме цього року виникла організація Asexual Visibility and Education Network («Співтовариство асексуальних поглядів та освіти») або AVEN (<https://www.asexuality.org/>), засновником якої є американець Девід Джей. Зазначена організація створена для просвіти суспільства та поширення інформації про асексуальність, відстоювання права на самопізнання, самовизначення та самореалізацію кожного асексуала, яке здійснюється через допомогу в позбавленні «кризи ідентичності» та в подальшому «легітимізувати асексуальність як об'єднання» (Клайн, 2021).

З цією метою організація AVEN створює різні проекти, мінідослідження, опитування, з результатами яких можна ознайомитися на зазначеному вище сайті. Наприклад, проект Asexual Portraits Collaboration Project (<https://www.asexuality.org/en/topic/127205-powerful-portraits-of-asexual-experience-asexual-portraits-collaboration-project/>), де кожен, хто вважає себе асексуалом, міг надіслати маленький відеоролік з розповіддю про себе, свій життєвий досвід, про свої острахи, своє бачення, висловити свою точку зору про розвиток зазначеного руху тощо. Або переглянути опис типового представника руху асексуалів, складеного згідно з опитуваннями, проведених організацією AVEN: «чоловік 25–35 років без проблем зі здоров'ям. Він не любить багато спати, харчується здоровою їжею, не палить, практично не вживає алкоголь, поволі займається фізичними вправами. Життєрадісний, приємний у спілкуванні, ерудований, має хорошу роботу, любить природу та не любить ризикувати. Навіть коли, підкоряючись громадській думці, він налагоджує відносини із жінкою, він швидко й переконливо робить її своєю прихильницею,

можливо, спочатку обираючи партнерку з невисоким природним рівнем сексуальності (<https://asescommunitysurvey.org/>).

На сьогоднішній день спільнота AVEN активно затребувана, бо тільки в США має більше 100 тисяч послідовників, а вебпортал організації перекладений шістнадцятьма мовами. Також із метою висвітлення різноманіття проявів асексуальності організацією AVEN проводяться як власні дослідження, так й оприлюднюються на сайті результати досліджень інших організацій, університетів, окремих учених, які займаються дослідженнями проблеми асексуальності. Наприклад, з усіх опитаних ними асексуалів – 70% відсотків заявили, що ніколи не мали статевих контактів (із них 17% респондентів-асексуалів зазначили, що «відчувають до сексу повну огиду», 26% – що «відчувають до сексу деяку огиду», 27% – байдужі до сексу); 11% – мали статеві контакти в минулому, але тепер не живуть статевим життям; 7% асексуалів мають статеве життя (з яких 4% визнали, що їм подобається секс), а 12% респондентів – не надали відповіді.

За результатами досліджень, проведених The Journal of Marriage and Family (<https://www.ncfr.org/jmf/>), сексуальних контактів не мають від 10% до 40% молоді в США та інших країнах Заходу після 18 років, 5% – у віці 25–29 років. Окрім цього, як зазначають деякі дослідники, «у відсутності сексуального потягу до когось-небудь зізналися 3,3% фінських жінок і близько 1,6% французів, а також майже 2% старшокласників коледжів Нової Зеландії» (Цитовано за: Портнов, 2018).

Але всі рекорди по асексуальності належать громадянам Японії. Так, за даними опитувань, проведених у 2012 році, 61,4% людей не перебувають у шлюбі, тоді як чоловіки у віці 18–34 років не мали сексуальної партнерки, а більше 49% жінок того ж віку – сексуального партнера. При цьому більше 25% молодих чоловіків і жінок до 30 років ніколи не займалися сексом. А в Китаї, наприклад, «безстатевий стиль життя» вже теж набуває популярності серед молоді й найчастіше асексуальність виявляють жінки, які живуть в мегаполісах (Портнов, 2018).

Також, в одному із недавніх досліджень питання асексуальності вчені Єльського університету попросили 169 асексуалів у вільній формі написати розповідь про те, як вони усвідомлювали свою асексуальність та зізнавалися в цьому іншим людям. Багато з них повідомили, що друзі/родичі/знайомі просто відмовилися вірити та сприймати їх такими, що призвело до тривалої депресії та самотності. А один респондент зазначив, що почув на своє зізнання в асексуальності: «ти ж не рослина». А іншим респондентам говорили, що це лише «етап у їхньому житті» та вони просто не зустріли «ту саму людину» (Паркін, 2016).

Тож стає зрозуміло, чому асексуали вимушені приховувати та замовчувати свою ідентичність. Елізабет Ебботт автор книги «Історія целібату» (A history of celibacy: from Athena to Elizabeth I, Leonardo da Vinci, Florence Nightingale, Gandhi, and Cher): так коментує це питання: «більшість із них [асексуалів] змушені приховувати свою орієнтацію навіть від партнерів – під тиском громадської думки. Багато таких людей навіть не можуть з будь-ким поговорити про свої відчуття. Їх одразу ж звинуватять у ненормальності – ми ж звикли до того, що нормально тільки те, що подобається більшості. І заперечення не приймаються!» (Abbott, 2000). Водночас сьогодні завдяки збільшенню інформації про асексуальність у світі все ж зростає кількість прихильників і активістів, які відстоюють інтереси та проводять різні компанії на їх підтримку. Асексуалами вже створені онлайн сервіси (групи в соціальних мережах, форуми, сайти й спільноти та ін.) для активного спілкування як між собою, так із просексуалами, які з цікавості, а подекуди знаходяться в процесі «пошуку себе», заходять на такі онлайн сервіси.

Наприклад, найпопулярніша безкоштовна міжнародна мережа ACEbook (<https://www.acebook.net/>), спеціально названа подібно до міжнародної соціальної мережі Фейсбук, уже налічує 10000 асексуалів, які абсолютно не цікавляться сексом. Також є ще сайт Platonic Partners, (<https://platonicpartnership.com/>), де спілкуються переважно асексуальні британці, а сайт Asexualitic.com (URL: <https://www.asexualitic.com/>) переважно для американців, а ще канали в телеграм-месенджері: «Ask me about my ace aro agenda» чи «Grey is color». Cuddlecomfort.com (<https://www.cuddlecomfort.com/>) – це сервіс для тих, кому замість сексу потрібні просто підтримка та дружні обійми.

На таких онлайн сервісах дають поради як спокійно, без стресів сприймати сучасний світ, який націлений на розкриття сексуальності, «звabленнях» і «схибленості» на сексі, допомагають організувати зібрання та ділитися різними буденними проблемами, а крім того – допомагають знайти «свого» партнера.

Окрім цього, як і багато інших сексуальних меншин, асексуали теж мають власні атрибути: міжнародний символ, емблему, стяг. Наприклад, їхній міжнародний символ – К-гуз; емблема – біло-сіро-чорний трикутник, а стяг – чорно-сіро-біло-фіолетового кольору. Також популярним є значок зі шматочком торта, на якому написано: «Замість сексу віддаю перевагу кексу (десерту)!», і фактично усі асексуали носять чорне кільце на середньому пальці правої руки – як особливу форму ідентифікації (Ендер, 2017).

З 2011 року асексуали беруть участь у Лондонських прайд-парадах представників нетрадиційної орієнтації. У 2012 році в Лондоні була проведена Перша міжнародна конференція з асексуальності (Паркін, 2016).

Окрім цього, на сайті Бюро національної статистики Великобританії (<https://www.ons.gov.uk>) було розміщено інформацію щодо розгляду включення варіанту відповіді «асексуал» на питання про сексуальну орієнтацію в бланках для перепису населення Великобританії 2021-2024 років. Тож, якщо це станеться, це буде перше офіційне джерело найбільш повних даних про кількість асексуалів, хоча б в одній країні. І це принаймні надасть можливість людям із асексуальністю відкрито заявити про себе (Паркін, 2016).

До речі, організація AVEN відсвяткувала 20 років своєї міжнародної діяльності. У зв'язку із всесвітньою пандемією на онлайн зустрічі були присутні асексуали із різних країн світу (Австралія, Аргентина, Бангладеш, Бельгія, Бразилія, В'єтнам, Великобританія, Німеччина, Греція, Індія, Іспанія, Італія, Мексика, Нігерія, Непал, Нідерланди, Пакистан, Польща, США, Туреччина, Франція, Чехія, Чилі та ін.), у ході якої було запроваджене щорічне свято Міжнародний день асексуальності (IAD) – 6 квітня (Міжнародний день асексуальності).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Резюмуючі треба зазначити, що асексуальність – це те, з чим народжуються. І це не вада.

Асексуали – люди, у яких немає медичних або психологічних особливостей (принаймні, це не доведено), що можуть впливати на відсутність фізичного бажання, а такої хвороби, стану чи діагнозу, як «асексуальність» сьогодні не існує.

Асексуали – це люди, які не пропагують жодні сексуальні стосунки (як традиційні, так і не традиційні), бо не відчувають жодного статевого потягу та фізіологічно не потребують сексу. Також асексуали вважають, що платонічна любов (чиста дружба чи взаємоповага) краще за сексуальну близькість, бо вона набагато чистіша, міцніша та глибша.

Обираючи та відстоюючи свою асексуальність такі люди, насамперед, намагаються довести суспільству, що відсутність сексуальних, романтичних стосунків або романтичних стосунків без сексуальної змістової не робить їх життя менш повноцінним або нещасливим у порівнянні з переважною більшістю просексуалів, бо життя без сексу – це повне усвідомлення та прийняття «себе».

Асексуали не завжди воліють відверто говорити про свою асексуальність або про причини свого вибору, адже сучасне суспільство часто неготове зрозуміти та прийняти таку відмінність від переважної більшості просексуалів.

Своєю чергою нинішнє суспільство, стикаючись з асексуалами, доволі часто припускає, що вони не розібралися у своїй сексуальній ідентичності, хворі або мають певні відхилення, тим самим формуючи та підтримуючи у більшості людей негативну суспільну думку, що сприяє замовчуванню цього явища в соціумі.

Окрім цього, відсутність точних статистичних даних не є сприятливою умовою для більшого розуміння феномена асексуальності як нормального явища, адже проблему вивчають поодинокі спеціалісти, здебільшого з власної ініціативи. Також вчені не певні в тому, що найближчим часом вдасться назвати точну кількість людей-асексуалів.

Розглянутий феномен асексуальності й його специфіка, як актуальна тема, може висвітлюватися для учнів 7–11 класів у навчальних дисциплінах «Я – моє здоров'я – моє життя», «Захисти себе від ВІЛ»/«Школа проти СНІДу», «Дорослішай на здоров'я», «Повага. Любов. Секс», «Усвідомлене та відповідальне батьківство» та інших, спрямованих на формування у здобувачів освіти позитивної мотивації до усесторонньої обізнаності, поваги до особистості, тіла та права вибору, а також відповідальності за своє життя й вчинки в майбутньому.

Варто підкреслити, що питання асексуальності навіть у наші дні залишається делікатним та відкритим для дискусій, адже воно стосується особистої ідентичності, яку люди здебільшого воліють не розголошувати.

Використані джерела

- Без солодкого: хто такі асексуали. (2017, 3 серпня). *Vogue.ua*. <https://vogue.ua/ua/article/beauty/byuti-gid/bez-sladkogo-kto-takie-aseksuali.html>
- Еріксен, Т. Г. (2019). Сміття і люди. Зворотній бік споживання. Ніка-Центр. <https://www.youtube.com/watch?v=w63zBLzjgE>
- Калініна, Г. М., Малюга, М. М. (2020). Сінглтони як новий тренд XXI століття. *Український педагогічний журнал*, (4), 45–60. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/316>
- Каплун, О. (2021, 26 жовтня). Асексуальність: чому деякі люди на займаються сексом. *Вежа*. <https://vezha.ua/aseksualnist-chomu-deyaki-lyudy-ne-zajmayutsya-seksom-i-tse-normalno/>
- Кіреєва, Н. (2022, 15 грудня). Асексуали, демісексуали, аромантики – хто це такі. *Наш Київ*. <https://nashkiiev.ua/people/aseksuali-demiseksuali-aromantiki-hto-tse-taki>
- Клайн, Дж. (2021, 22 травня). Асексуальність: «Люди не вірять, що ми існуємо». *BBC News Україна*. <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cap-57154959>
- Константинова, Н. (2021, 6 лютого). Сексуальна освіта дітей. Чому про це варто говорити? *Радіо Свобода*. <https://www.radiosvoboda.org/a/seksualna-osvita-ditey/31088478.html>
- Малюга, М., & Калініна, Г. (2019). Соціальний модус CHILDFREE як змістова компонента підручника для керівника освіти. *Проблеми сучасного підручника*, (22), 129–144. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2019-22-129-144>
- Міжнародний день асексуальності. (2024). *Ділова мова. Календарний інформер*. <https://www.dilovamova.com/index.php?page=10&event=204123>
- Оуен, Л. (2019, 15 вересня). Я не знаю, що означає хотіти сексу. Чи важко жити, якщо ти асексуал. *BBC News Україна*. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-49708684>
- Паркін, С. (2016, 3 червня). Я ніколи не відчував сексуального бажання. *BBC News Україна*. https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/06/160623_
- Портнов, О. (2021, 18 жовтня). Асексуальність у чоловіків і жінок. *Я живу! Здорово!* https://ua.iliveok.com/relation/aseksualnist-u-cholovikiv-i-zhinok_128442i16034.html
- Радченко, Я. (2021, 8 лютого). Що скажуть люди. Незалежний жіночий журнал «Divoche.Media». <https://divoche.media/2021/02/08/shho-skazhut-lyudy-psyhologynya-maryna-didenko-pro-autyng-i-kaming-aut-lgtpidlitkiv-seksualnu-povedinku-ta-likuvannya-gomoseksualnosti/>
- Семенова, О. (2018, 21 вересня). Дякую, не треба: Що таке асексуальність? *Delo.ua*. <https://zsa.delo.ua/know/spasibo-ne-nado-chto-takoe-aseksualnost-346447>
- Урок сексуальної освіти: Хто такі асексуали? (2023). <https://supportme.org.ua/sex-and-relations/asexuality>
- Феномен людської сексуальності. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10480/>
- Фід, Дж. (2024). Деміроманська романтика 10 великих рис, які роблять вас деміромантичними. <https://ua.justinfeed.com/articles/love-couch/demiromantic-romance-10-big-traits-that-make-you-a-demiromantic.html>
- Фройд, З. (2018). Психологія сексуальності. Переклад Є. Тарнавський, Фоліо. https://chtyvo.org.ua/authors/Freud_Sigmund/Psykholohiia_seksualnosti/ (Оригінал опубліковано 1905 р.)
- Фройд, З. (2008). Три нариси з психології сексуальності. Переклад Ю. Кузнецова та А. Фурмана. *Психологія і суспільство*, 4, 45–91. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/30459/1/%D0%A4%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%B4.pdf> (Оригінал опубліковано 1905 р.)

- Хаміна, Д. (2023.) Частина українців не готові повертатися з-за кордону: як можна це змінити. *24 канал*. 01 квітня 2023. https://24tv.ua/ukrayintsi-za-kordonom-chomu-vihidtsi-ukrayini-boyatsya-rovertatisya_n2285842
- Я не хочу сексу: говоримо про асексуальність. (2018, 3 грудня). *Вперше. Секс, тіло, стосунки*. <https://vpershe.com/body/scho-take-aseksualnist>
- Abbott, E. (1999). A history of celibacy. <https://ia903109.us.archive.org/16/items/AHistoryOfCelibacy/A%20history%20of%20celibacy%20.pdf> (Оригінал опубліковано 1999 р.)
- Bogaert, Anthony F. (2012). *Understanding Asexuality*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Ender E. What the Demisexual Flag Really Represents. *Entity*. URL: <https://www.entitymag.com/demisexual-flag-meaning/>
- Kinsey Institute Indiana University. <https://kinseyinstitute.org/research/publications/kinsey-scale.php>

References

- Bez solodkogo: xto taki aseksualny`. (2017, 3 serpnia). *Vogue.ua*. <https://vogue.ua/ua/article/beauty/byuti-gid/bez-sladkogo-kto-takie-aseksualny.html> (in Ukrainian).
- Eriksen, T. G. (2019). Smityta i lyudy`. Zvorotnij bik spozhy`vannya. *Nika-Centr*. <https://www.youtube.com/watch?v=w63zBLzjgIE> (in Ukrainian).
- Kalinina, G. M., Malyuga, M. M. (2020). Singltony` yak novy`j trend XXI stolittya. *Ukrayins`ky`j pedagogichny`j zhurnal*, (4), 45–60. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/316> (in Ukrainian).
- Kaplun, O. (2021, 26 zhovtnya). Aseksual`nist`: chomu deyaki lyudy` na zajmayut`sya seksom. *Vezha*. <https://vezha.ua/aseksualnist-chomu-deyaki-lyudy-ne-zajmayutsya-seksom-i-tse-normalno/> (in Ukrainian).
- Kireyeva, N. (2022, 15 grudnya). Aseksualny`, demiseksualny`, aromanty`ky` – xto ce taki. *Nash Ky`yiv*. <https://nashkiev.ua/people/aseksuali-demiseksuali-aromantiki-hto-tse-taki> (in Ukrainian).
- Klajn, Dzh. (2021, 22 travnya). Aseksual`nist`: «Lyudy` ne viryat`, shho my` isnyujemo». *BBC News Ukrayina*. <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cap-57154959> (in Ukrainian).
- Konstantinova, N. (2021, 6 lyutogo). Seksual`na osvita ditej. Chomu pro ce varto govory`ty`? *Radio Svoboda*. <https://www.radiosvoboda.org/a/seksualna-osvita-ditej/31088478.html> (in Ukrainian).
- Malyuga, M.M., Kalinina, H. (2019). Sotsialnyi modus CHILDFREE yak zmistova komponenta pidruchnyka dlia kerivnyka osvity. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, (22), 129–144. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2019-22-129-144> (in Ukrainian).
- Mizhnarodny`j den` aseksual`nosti. (2024). Dilova mova. *Kalendarny`j informer*. <https://www.dilovamova.com/index.php?page=10&event=204123> (in Ukrainian).
- Ouen, L. (2019, 15 veresnya). Ya ne znayu, shho oznachaye xotity` seksu. Chy` vazhko zhy`ty`, yakshho ty` aseksual. *BBC News Ukrayina*. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-49708684> (in Ukrainian).
- Parkin, S. (2016, 3 chervnya). Ya nikoly` ne vidchuvav seksual`nogo bazhannya. *BBC News Ukrayina*. https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/06/160623_ (in Ukrainian).
- Portnov, O. (2021, 18 zhovtnya). Aseksual`nist` u cholovikiv i zhinok. Ya zhy`vu! Zdorovo! https://ua.iliveok.com/relation/aseksualnist-u-cholovikiv-i-zhinok_128442i16034.html (in Ukrainian).
- Radchenko, Ya. (2021, 8 lyutogo). Shho skazhut` lyudy`. Nezalezhny`j zhinochy`j zhurnal «Divoche.Media». <https://divoche.media/2021/02/08/shho-skazhut-lyudy-psyhologynya-maryna-didenko-pro-autyng-i-kaming-aut-lgbt-pidlitkiv-seksualnu-povedinku-ta-likuvannya-gomoseksualnosti/> (in Ukrainian).
- Semenova, O. (2018, 21 veresnya). Dyakuyu, ne treba: Shho take aseksual`nist`? *Delo.ua*. <https://zza.delo.ua/know/spasibo-ne-nado-chto-takoe-aseksualnost-346447>. (in Ukrainian).
- Urok seksual`noyi osvity`: Xto taki aseksualny`? (2023). <https://supportme.org.ua/sex-and-relations/aseksualny> (in Ukrainian).
- Fenomen lyuds`koyi seksual`nosti. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10480/> (in Ukrainian).
- Fid, Dzh. (2024). Demiomans`ka romanty`ka 10 vely`ky`x ry`s, yaki robyat` vas demiomanty`chny`my`. <https://ua.justinfeed.com/articles/love-couch/demiromantic-romance-10-big-traits-that-make-you-a-demiromantic.html> (in Ukrainian).

- Frojd, Z. (2018). Psy`xologiya seksual`nosti. Pereklad Ye. Tarnavs`ky`j, Folio. https://chtyvo.org.ua/authors/Freud_Sigmund/Psykholohiia_seksualnosti/ (Ory`ginal opublikovano 1905 r.) (in Ukrainian).
- Frojd, Z. (2008). Try`nary`sy` z psy`xologiyi seksual`nosti. Pereklad Yu. Kuznyeczova ta A. Furmana. Psy`xologiya i suspil`stvo, 4, 45–91. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/30459/1/%D0%A4%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%B4.pdf> (Ory`ginal opublikovano 1905 r.) (in Ukrainian).
- Hamina, D. (2023.) Chasty`na ukrayinciv ne gotovi povertat`sya z-za kordonu: yak mozhna ce zminy`ty`. 24 kanal. 01 kvitnya 2023. https://24tv.ua/ukrayintsi-za-kordonom-chomu-vihidtsi-ukrayini-boyatsya-povertatisya_n2285842 (in Ukrainian).
- Ya ne xochu seksu: govory`mo pro aseksual`nist`. (2018, 3 grudnya). Vpershe. Seks, tilo, stosunky`. <https://vpershe.com/body/scho-take-aseksualnist> (in Ukrainian).
- Abbott, E. (1999). A history of celibacy. <https://ia903109.us.archive.org/16/items/AHistoryOfCelibacy/A%20history%20of%20celibacy%20.pdf> (in English).
- Bogaert, Anthony F. (2012). Understanding Asexuality. Rowman & Littlefield Publishers. (in English).
- Ender E. What the Demisexual Flag Really Represents. Entity. URL: <https://www.entitymag.com/demisexual-flag-meaning/> (in English).
- Kinsey Institute Indiana Universety. <https://kinseyinstitute.org/research/publications/kinsey-scale.php> (in English).

Hanna Kalinina, postgraduate student of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
Research interests: state management of education, management in the field of education, state-public management of education, specifics of communications and relations in a digital society.

ASEXUALITY AS A CONSCIOUS PERSON IDENTITY

Abstract. The article reveals the essence of the concepts of “asexual” and “asexuality” as a conscious personal identity that fully or partially excludes the presence of sexual attraction in the followers of the movement, describes their life position in relation to romantic relationships, sexual relations and family formation in general. The definitions of the concepts of “antisexual”, “celibate” or “vow of celibacy” are given and the differences between them are outlined. It is emphasised that asexual gender identity and the phenomenon of asexuality have not received sufficient scientific explanation based on the results of research not only in the fields of biology, sociology, linguistics, cultural studies, but also in sexology and psychology of sexuality and are practically not represented in the context of sexual culture and perception of this phenomenon in society.

The existence and emergence of moral dogmas, stereotypes, prejudices and speculations that are widespread on this issue today, both in the real world and on the Internet, are based on the incompleteness of the information available and the subjectivity of the perception of the phenomenon of asexuality at the level of intuition, associations, myths, taboos and beliefs. Asexual lifestyle has never been seen as a possible alternative to a pro-sexual lifestyle, but rather as a deviation from the established “norm”, an anomaly, or even a disease. Therefore, asexuality is often denied, silenced or devalued, and is a matter of debate. In addition, there are currently no official statistics on the number of followers of the asexual movement in Ukraine.

Keywords: asexuality, asexuals, sex, prosexual, antisexual, “invisible orientation”, gender identity, sexual identity, marriage without sex, marriage without children, celibacy, sexless lifestyle, fourth type of human gender identity.